

Fylkesmannen i Trøndelag / Trööndelagen
fylhkenålma

SALMAR AS
Industriveien 51
7266 Kverva

Trondheim, 18. mars 2019

Deres ref.:
Ole Meland

Vår ref.(bes oppgitt ved svar):
2018/7875
Saksbehandler:
Monica Ekli

Endelig/revidert inspeksjonsrapport: Inspeksjon ved lakseslakteriet på Kverva Kontrollnummer: 2018.054.I.FMTL

Kontaktpersoner ved inspeksjonen:

Fra virksomheten:
Ole Meland

Fra Fylkesmannen i Trøndelag:
Monica Ekli

Andre deltagere fra virksomheten:
Eva Haugen
Hanne Tobiassen

*Andre deltagere fra Fylkesmannen i
Trøndelag:*
May Brit Myrholt Gorseth

Resultater fra inspeksjonen – revidert rapport

Denne rapporten omhandler resultatet fra inspeksjon ved lakseslakteriet på Kverva den 15.10.2018. Foreløpig inspeksjonsrapport ble sendt SalMar AS 19.12.2018. Fylkesmannen har i ettertid fått tilbakemelding fra bedriften om faktiske feil i den foreløpige rapporten. Fylkesmannen har på bakgrunn av dette valgt å endre deler av rapporten. Denne rapporten er derfor den endelige rapporten etter inspeksjonen ved lakseslakteriet 15.10.2018 og erstatter fullstendig den foreløpige inspeksjonsrapporten fra 19.12.2018.

Fylkesmannen i Trøndelag avdekket 4 avvik og ga ingen anmerkninger under inspeksjonen.

Fylkesmannen ser alvorlig på avvik 1, at bedriften ikke overholder rammen for tillatelsen etter forurensningsloven, og heller ikke har søkt om noen ny tillatelse, på tross av flere varsler om at forholdet må endres.

Avvik:

1. SalMar AS har en betydelig overproduksjon i forhold til tillatt produksjonsmengde, og har ikke fulgt opp pålegg om opplysninger om produksjonen.
2. Håndteringen av farlig avfall er ikke tilfredsstillende.
3. SalMar AS har ikke fulgt pålagt prøvetakingsmetodikk, har mangelfulle rutiner for prøvetaking av avløpsvannet og har til tider hatt overutslipp av fett.
4. Bedriften har mangler i risikovurderingene for ytre miljø.

Anmerkninger:

Det er ikke gitt noen anmerkninger.

Avvik og anmerkninger er nærmere beskrevet fra side 5 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 3 og videre.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

18. mars 2018	Monica Ekli	Marit Lorvik (e.f.)
dato	kontrollør	seksjonsleder forurensning

Fylkesmannen i Trøndelag

Kopi av rapporten sendes til:

- Frøya kommune
- Mattilsynet

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: SALMAR AS	
Organisasjonsnr.: 958973306	Eies av:
Bransjenr. (NACE-kode): 10.209 - Bearbeiding og konservering av fisk og fiskevarer ellers	

Kontrollert enhet

Navn: Lakselakteriet på Kverva	Anleggsnr.: 5014.0063.01
Kommune: Frøya	Fylke: Trøndelag
Anleggsaktivitet: Lakselakteri og fiskeforedling	
Tillatelse gitt: 9. desember 2008	Sist endret:

2. Bakgrunn for inspeksjonen

Inspeksjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Inspeksjonen inngår i Fylkesmannens aksjon for næringsmiddelindustri.

Tilsynet ble gjennomført i medhold av forurensningsloven § 48.

Inspeksjonstema

- Internkontroll
- Avfall
- Prosess og renseutstyr
- Kjemikalier
- Utslipp til vann

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under inspeksjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under inspeksjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter inspeksjonen

Fylkesmannen ser alvorlig på avvik nr. 1 som ble avdekket i denne inspeksjonen.

SalMar AS plikter snarest å rette opp de avvikene som er beskrevet i denne rapporten. For at Fylkesmannen skal kunne avslutte saken, må SalMar AS **innen 15. april 2019**

sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvikene er rettet.

Når det gjelder avvik 3, aksepterer Fylkesmannen at bedriften sender inn en plan for retting av den delen av avviket som omhandler stikkprøver/døgnblandprøver **innen 15. april 2019**.

Gjennomføringen av tiltakene kan bli fulgt opp ved ny kontroll.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (fmlpost@fylkesmannen.no) til Fylkesmannen i Trøndelag med arkivnummer 2018/7875.

4. Varsel om tvangsmulkt for retting av avvik

Fylkesmannen varsler herved at vi vil fatte vedtak om tvangsmulkt (jf. *forurensningsloven § 73*) dersom vi ikke har mottatt en skriftlig bekreftelse på at produksjonen har blitt redusert eller vi ikke har mottatt søknad om utvidet tillatelse **innen 15. april 2019**. Tvangsmulkten vil påløpe dersom vi ikke har mottatt en bekreftelse på dette innen 3 uker etter at vedtaket om tvangsmulkt ble fattet.

En eventuell tvangsmulkt vil være et engangsbeløp på **kr 50 000,-**.

Dere har anledning til å kommentere dette varselet. Eventuelle kommentarer må sendes til Fylkesmannen i Trøndelag innen to uker etter at denne rapporten er mottatt.

5. Vedtak om pålegg om innsending av opplysninger om arbeidet med å finne det optimale utslippspunktet

Fylkesmannen har i brev datert 09.05.2018 pålagt SalMar AS å sende inn bl.a. plan for arbeidet med å finne det optimale utslippspunktet for avløpsledningen.

Bedriften ga tilbakemelding i brev datert 15.06.2018. I tilbakemeldingen framgår det at som et ledd i å finne de optimale utslippspunktet har SalMar AS og Nutrimar AS i fellesskap foretatt en bestilling hos Åkerblå. Bestillingen skulle gjennomføres i løpet av 31.08.18. Gjennomføring ville avhenge av tilgjengelig kapasitet hos Åkerblå. Under tilsynet kom det fram at bestillingen var sendt, men at dato for arbeidet ikke var fastsatt. Fylkesmannen kan ikke se at vi i ettertid har mottatt noen ny informasjon i denne saken.

Fylkesmannen pålegger, med hjemmel i forurensningsloven § 49, SalMar AS å sende oss informasjon om framdriften i arbeidet med å finne det optimale utslippspunktet. Frist for å sende inn opplysningene blir satt til **15. april 2019**.

Klageadgang

Vedtaket om pålegg kan påklages til Miljødirektoratet, jf. § 28 i forvaltningsloven. En eventuell klage bør være skriftlig begrunnet og adressert til Miljødirektoratet, men sendes via Fylkesmannen i Trøndelag. Fylkesmannen vil vurdere endring av vedtaket eller sende saken videre til Miljødirektoratet for endelig vedtak.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at gjennomføringen av vedtaket utsettes. Fylkesmannen eller Miljødirektoratet kan, etter anmodning eller av eget tiltak, beslutte at vedtaket ikke skal gjennomføres før klagefristen er ute eller klagen er avgjort.

6. Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel og informasjon om gebyrplikt som ble gitt til virksomheten den 10. september på e-post og muntlig under tilsynet 15. oktober 2018. Virksomheter skal betale gebyr for kontroll utført av Fylkesmannen i samsvar med forurensningsforskriften § 39-3. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Gebyrsatser for kontroll av virksomheter etter forurensningsloven er fastsatt i forurensningsforskriften §§ 39-7 og 39-8.

På bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk er SalMar AS ilagt et gebyr på kr 22 800,- for inspeksjonen, jf. forurensningsforskriften §§ 39-7. Dette tilsvarer gebyrsats 2 for tilsyn av inntil en dags varighet. Virksomheten vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen. Vi viser forøvrig til forurensningsforskriften kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Vedtak om gebyr ble oversendt i foreløpig inspeksjonsrapport og klagefristen har derfor gått ut.

7. Innsyn

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via postjournalen til Fylkesmannen i Trøndelag, Fylkesmannens internettsider og på www.norskeutslipp.no (jf. offentleglova).

8. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1

SalMar AS har en overproduksjon i forhold til tillatt produksjonsmengde, og har ikke fulgt opp pålegg om opplysninger om produksjonen

Avvik fra:

Tillatelsen etter forurensningsloven, datert 09.12.2008, vilkår 1
Pålegg om innsending av opplysninger, oversendt i brev datert 01.06.2018

Kommentarer:

Rammen for tillatelsen er en årlig produksjon av 90 000 tonn hel og filetert laks.

I tilbakemeldingen fra Fylkesmannen på egenkontrollrapportene både for 2015, 2016 og 2017 informerte Fylkesmannen om at hvis SalMar AS ikke klarer å overholde tillatelsen etter forurensningsloven, må bedriften søke om endring av tillatelsen.

I tilbakemeldingen på egenkontrollen for 2017 vedtok Fylkesmannen pålegg om å sende inn opplysninger innen 20.09.2018. Opplysningene som skulle sendes inn var:

- Produksjonsdata for 2018 – mengde råstoff, mengde produsert hel laks og filetert laks
- Anslag for produksjonen for resten av 2018
- Resultat fra prøvetaking av avløpsvannet utført i 2018 (BOF, KOF, SS, P, N, fett og vannmengde)

På tilsynsdagen hadde bedriften fremdeles ikke sendt inn noen opplysninger til Fylkesmannen. Bedriften sendte inn opplysningene på e-post 12.11.2018, etter forespørsel fra Fylkesmannen under tilsynet og på e-post 29.10.2018.

Informasjonen fra bedriften viser at bedriften allerede i oktober hadde overskredet tillatt produksjonsmengde:

- 116 000 tonn råstoff (sløyd vekt)
- 66 000 tonn produsert hel laks
- 42 000 tonn filetert laks
- 8 000 tonn laks (eksternt innkjøpt)

Informasjonen fra bedriften viser også anslaget for produksjon totalt for 2018:

- 132 000 tonn råstoff (sløyd vekt)
- 72 000 tonn produsert hel laks
- 50 000 tonn filetert laks
- 10 000 tonn filetert laks (eksternt innkjøpt)

Dette viser at i oktober var tillatelsen overskredet med minst 20 %, mens i løpet av året vil tillatelsen bli overskredet med minimum 35 %.

SalMar AS har vært i kontakt med Fylkesmannen både i 2016 og i 2017 om en eventuell ny søknad om tillatelse. I tillegg har bedriften vært i kontakt med Fylkesmannen både i 2017 og 2018 om arbeider med rense- og avløpstekniske løsninger i anlegget, som bedriften enda ikke er i mål med.

Fylkesmannen presiserer at det til enhver tid er bedriftens ansvar at produksjonen holdes innenfor eksisterende tillatelse etter forurensningsloven, uavhengig av eventuelle arbeider med tekniske løsninger i anlegget.

Fylkesmannen anser det som alvorlig at bedriften ikke overholder rammen for tillatelsen etter forurensningsloven, og heller ikke har søkt om noen ny tillatelse, på tross av flere varsler om at forholdet må endres.

Avvik 2

Håndteringen av farlig avfall er ikke tilfredsstillende

Avvik fra:

Tillatelsen etter forurensningsloven, datert 09.12.2008, punkt 9.2
Avfallsforskriften kap. 11, §§ 11-5 og 11-8

Kommentarer:

Ifølge tillatelsen plikter bedriften å sørge for at all håndtering av avfall, herunder farlig avfall, skjer i overensstemmelse med gjeldende regler for dette fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, herunder avfallsforskriften. Avfallet skal leveres til godkjent mottak.

Merking av farlig avfall er ikke tilfredsstillende

Farlig avfall som lagres i påvente av videre levering skal være merket og emballert slik at det er egnet for lagring og transport.

Under tilsynet observerte vi at lagringscontaineren for farlig avfall var merket med hvilke typer avfall som skulle stå hvor. De fleste fatene/dunkene med spillolje og annet farlig avfall var derimot ikke merket med innhold, mens noen av dem var merket med feil innhold.

Bedriften kan ikke dokumentere at farlig avfall fra bedriften har blitt levert godkjent mottak

Virksomheter som produserer farlig avfall skal levere dette til godkjent mottak for farlig avfall. Det farlige avfallet skal leveres minst en gang per år, hvis den totale mengden farlig avfall overstiger 1 kg. Den som har leveringsplikt skal ha skriftlig dokumentasjon (deklarasjon) på hvor det farlige avfallet er levert.

Fylkesmannen har på e-post datert 12.11.2018 fått opplyst at SalMar AS i forbindelse med overgang fra papir til elektronisk deklarerings ikke har opprettet noen egen avtale om deklarerings av avfall med Ragn-Sells AS/Veglo. Dette ble kun gjort for SalMar Farming AS. Når Veglo har tatt imot farlig avfall hos SalMar AS på Kverva og levert dette videre til avfallsmottaket, så har det ikke blitt tatt hensyn til at SalMar AS og SalMar Farming AS er to forskjellige selskaper.

Ragn-Sells AS bekrefter at det farlige avfallet fra SalMar AS har blitt levert og deklartert på feil selskap (SalMar Farming AS). Det står videre at det er lett for sjåførene å gjøre slike feil på stedet, spesielt når de ikke har fått beskjed.

Fylkesmannen presiserer at det er den som produserer avfallet (her SalMar AS) som er ansvarlig for at avfallet blir levert til godkjent mottak og deklartert/registrert på riktig måte på www.avfallsdeklarerings.no, selv om det finnes en avtale om at transportør eller avfallsmottaket skal utføre selve deklarasjonen. Ved deklarasjonen er det organisasjonsnummeret til underenheten (bedriftsnummer) til avfallsprodusenten som skal benyttes.

Det er kun riktig deklarasjon av avfallet som anses som dokumentasjon på at farlig avfall er levert til godkjent mottak. En bekreftelse fra transportør om at det farlige avfallet fra SalMar AS er levert og deklartert på SalMar Farming AS anses derfor ikke som tilstrekkelig dokumentasjon på leveringen.

Avvik 3

SalMar AS har ikke fulgt pålagt prøvetakingsmetodikk, har mangelfulle rutiner for prøvetaking av avløpsvannet og har til tider hatt overutslipp av fett

Avvik fra:

Tillatelsen etter forurensningsloven, datert 09.12.2008, punkt 3.1, 3.2 og 11.1 Internkontrollforskriften § 5, 2. ledd punkt 7

Kommentarer:

SalMar AS har vilkår i tillatelsen om at fett i avløpsvannet ikke skal overstige 100 mg/l.

Bedriften har vilkår i tillatelsen etter forurensningsloven om å ta minimum 6 prøver per år av parameterne BOD₅, SS, P_{tot}, N_{tot} og fett. Punkt 3.2. i vilkårene sier videre at

prøvene skal tas som mengdeproporsjonale døgnblandprøver under full produksjon ved bedriften.

Målinger og beregninger skal gjennomføres etter et program som skal inngå i bedriftens dokumenterte internkontroll. Måle- og beregningsprogrammet skal blant annet beskrive fastlegging av målemetode og prøvetakingsmetodikk, utvelgelse av måleperioder, samt beregningsmodeller og utslippsfaktorer som benyttes.

Prøvetakingen skal foregå etter CEN-standard eller Norsk Standard (NS). Dersom bedriften bruker eksterne laboratorier/konsulenter for prøvetaking og analyse, skal akkrediterte laboratorier/tjenester benyttes der det er mulig.

Fylkesmannen ba i e-post 29.10.2018 SalMar AS om å oversende måleprogram/ prøvetakingsplan for prøver av avløpsvannet. Analyseresultatene ble oversendt Fylkesmannen på e-post 12.11.2018, sammen med «Prøvetakingsplan for mikrobiologiske og sensoriske analyser...» og «Måleprogram avløpsvann Prosessvann – ensilasje»

Bedriften har ikke fulgt pålagt prøvetakingsmetodikk

Under tilsynet kom det fram at bedriften har tatt stikkprøver av avløpsvannet, i stedet for døgnblandprøver. Dette kan gi misvisende resultater, som ikke er representative for faktiske utslipp.

SalMar AS har mangelfulle rutiner for prøvetaking av avløpsvannet

Bedriften har en rutine for prosessvann – ensilasje, der det står noe om prøvetaking av behandlet prosessvann. Rutinene er imidlertid mangelfulle mht. hvor og hvordan prøvene skal tas, hvilke prøveflasker som skal benyttes for ulike prøver, hvilke prøver som skal håndteres på hvilken måte, hvordan de skal oppbevares, valg av analyselab og hvordan man skal gjennomgå analyseresultatene i ettertid, vurdering av usikkerhet mm.

Overutslipp av fett

Bedriften har i egenkontrollrapporteringen for 2016 rapportert en middelv verdi for utslipp av fett på 123 mg/l. For 2017 ble middelv verdien rapportert til å være 294 mg/l. I de innsendte analysene for 2018 ser fettinnholdet ut til å variere mellom 22 og 572 mg/l. Siden det er benyttet stikkprøver i stedet for døgnblandprøver, og laboratoriet har vist til usikkerhet i målingene, er det uklart hvor stort det faktiske utslippet har vært.

Ut fra innsendte egenkontrollrapporter har totalutslippene av fett fra bedriften til sjø økt betydelig fra 2016 til 2017. Siden bedriften har hatt en overproduksjon i forhold til tillatt rammekrav, og produksjonen er økt ytterligere i 2018, er det sannsynlig at totalutslippene fra bedriften til sjø også har økt.

Avvik 4

Bedriften har mangler i risikovurderingene for ytre miljø

Avvik fra:

Tillatelsen etter forurensningsloven, vilkår 2.6.

Internkontrollforskriften § 5. 2. ledd punkt 6

Kommentarer:

Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at bedriften overholder kravene i tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og relevante forskrifter til disse lovene. Bedriften plikter også til enhver tid å ha oversikt over alle aktiviteter som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold.

Bedriften skal kartlegge farer og problemer og på denne bakgrunn vurdere risiko, samt utarbeide tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene.

Bedriften har gjort risikovurderinger, men mangler blant annet risikovurderinger av følgende områder:

- Renseprosess (sil og fettutskiller)
 - Silanlegget, fettutskilleren og riktig drift og vedlikehold av disse har betydelig effekt på utslippene fra bedriften til ytre miljø, men er ikke tatt inn som egne punkt i risikovurderingene.
 - Desinfeksjonssystemet er vurdert, men dette sikrer kun desinfeksjonskrav, og har ingen effekt på størrelsen av de organiske utslippene fra anlegget.
- At plastavfall havner i rensesystem, avløp eller ensilasje
 - Under tilsynet ble det observert både plathansker og små plastrør i samlekkummen etter grovfilteret/skruen.
 - SalMar AS har ettersendt rutiner som viser at de har daglige rutiner for fjerning av søppel og fremmedlegemer fra kar for mottak av det som fanges opp av skruen, samt for tømning av samlekkum etter skruen. Ifølge bedriften er det helt unntaksvis at plastartikler klarer å passere barrierene i produksjonslokalet, og bedriften anser funn av plastartikler i samlekkum eller ensilasje som avvik.
 - Bedriften mangler skriftlig vurdering av risikoen for og mulige effekter av at plast fra produksjonslokalene kan havne i avløpssystemet eller ensilasjen, som går videre til biprodukter.
- Håndtering, lagring og levering av farlig avfall
 - Fare for at avfall havner på avveie eller håndteres feil pga.
 - uriktig/mangelfull merking
 - feil eller mangelfull deklarerer av avfallet
- Utslipp og effekt av utslippene på naturmangfold
- Oppbevaring av kjemikalier
 - Blant annet oppbevares rengjøringskjemikaliene i et rom med sluk, men det er ikke gjort noen skriftlig risikovurdering av dette.

9. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)

- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven fra Fylkesmannen
- Pålegg/vedtak i korrespondanse mellom virksomheten og Fylkesmannen

10. Informasjon til virksomheten

Vi vedlegger følgende informasjon om krav og regelverk:

- Faktaark – miljøkrav for fiskeforedlingsindustri
<http://www.miljodirektoratet.no/no/Publikasjoner/2018/Oktober-2018/Miljokrav-for-fiskeforedlingsindustri/>
- Faktaark om forventninger til industriens utslippskontroll (vedlagt foreløpig inspeksjonsrapport)
- Veileder om industrielle måleprogram
<http://www.miljodirektoratet.no/Documents/publikasjoner/M6/M6.pdf>
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
<https://lovdata.no/forskrift/2004-06-01-931>
 - Spesielt kap. 18 om tanklagring
 - Fra 1.1.2019 er overgangsperioden over for tanker etablert før 2014. Kapittel 18 gjelder for alle tanker som kommer inn under § 18-2 i forurensningsforskriften (se også lenke om veileder til tankforskriften)

I tillegg anbefaler vi disse lenkene:

- Veileder til forurensningsforskriften kap. 18 om tanklagring (tankforskriften)
<http://www.miljodirektoratet.no/no/Publikasjoner/2016/April-2016/Veiledning-til-Tankforskriften/>
- Veileder for Avfallsdeklarerer.no
<http://www.miljodirektoratet.no/Documents/publikasjoner/M355/M355.pdf>
- Hva kan min bedrift gjøre for å begrense marin forurensning og mikroplast?
<http://www.miljodirektoratet.no/no/Publikasjoner/2018/April-2018/Hva-kan-min-virksomhet-gjore-for-a-begren-se-marin-forsopling-og-mikroplast/>